

Затверджую
Завідувач дошкільного навчального
закладу(ясла-садок) № 366
комбінованого типу
_____ **Р.К.Бахарева**

"__" ____ **2010**

Погоджено
Завідувач ЦПП та СР
КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»
_____ **О.Е.Марінушкіна**

"__" ____ **2010**

Погоджено
Завідувач ЦПП та СР
управління освіти
Московської в місті Харкові
ради

_____ **Н.М.Тараненко**
"__" ____ **2010**

ПРОГРАМА

Для практичних психологів дошкільних навчальних закладів

"У світі емоцій"

Автор-укладач: Мурзіна Каріна Валеріївна

Основне місце роботи:

дошкільний навчальний заклад

(ясла-садок) № 366 комбінованого типу

Московської в місті Харкові ради

Фах за дипломом: психолог, викладач психології

Посада: практичний психолог

Рік створення програми: 2008-2010

Не кожна доросла людина здатна розібратися у всій гамі своїх переживань, а для дитини це завдання є ще більш важким. Діти не завжди правильно розуміють навіть прості емоції, тим більш їм важко усвідомити ті різноманітні переживання, які виникають у міру розширення їх зв'язків з навколишнім світом.

С.Л. Рубінштейн виділяв три види емоційних переживань. Перший рівень органічної афективно-емоційної чутливості, коли почуття виражає стан організму, що перебуває в певних реальних відносинах з навколишньою дійсністю. Більш високий рівень емоційних проявів становлять предметні почуття, відповідні до предметного сприйняття й предметній дії. На цьому рівні почуття є не чому іншим, як вираженням в усвідомленім переживанні відносини людину до миру. Цінність, якісний рівень цих почуттів залежать від їхнього змісту, від того, яке відношення й до якого об'єкта вони виражають. Нарешті, над предметними почуттями піднімаються більш узагальнені почуття, як-от: почуття гумору, іронії, почуття піднесеного, трагічного і т.д. Дана програма спрямована на роботу з "предметними почуттями". Основна її ціль - увести дитину в складний мир людських емоцій, допомогти прожити певний емоційний стан, пояснити, що воно позначає, і дати йому словесне найменування. Накопичуючи певні моменти проживання й фіксації на якомусь почутті, дитина зможе створити свій власний "емоційний фонд", за допомогою якого він зможе орієнтуватися у власних почуттях і в почуттях людей, які його оточують.

Людей судить про емоційний стан іншого по особливих виразних рухах, міміці, зміні голосу. Поза, жест, особливості рухів багато в чому доповнюють міміку й відіграють важливу роль у передачі емоційного стану. По вираженню Ж. Лабрюєра, "у тоні голосу, в очах і у вираженні особи мовця є не менше красномовства, чому в самих словах". Тому завдання програми - навчити дітей розуміти власний емоційний стан, виражати свої почуття й розпізнавати почуття інших людей через міміку, жести, виразні рухи, інтонації.

Крім того, у ході роботи діти опосередковано знайомляться з навичками релаксації й саморегуляції, що створює умови для формування в них здатності управляти своїм емоційним станом. Обговорення й "проживання" ситуацій, що викликають різноманітні почуття, підвищують емоційну стійкість дитини, що допомагає йому легше переносити аналогічні, але могутніші впливи.

Оскільки емоції заразливі, колективне співпереживання підсилює їх і дозволяє одержати більш яскравий досвід проживання емоційних ситуацій.

Мета програми

Розвиток комунікативних навичок та формування навичок позитивної поведінки у дітей.

Розвиток вміння розпізнавати і передавати різні емоційні стани.

Розвиток здатності співчувати іншим людям.

Завдання

Розвивати у дітей здібності адекватного сприйняття себе та оточуючих.

Усувати надмірне напруження, тривожність та агресивність у дошкільників, та знайомити зі способами подолання страху.

Знайомити, розширювати та закріплювати уявлення дітей про емоції різні емоції.

Навчати дітей комунікації та конструктивних форм поведінки.

Методи

- Психогімнастика.
- Малювання.
- Вправи, етюди, ігри
- Релаксаційні вправи

Програма розрахована на дітей 4-6 років і містить у собі 15 занять. Заняття проводяться один раз на тиждень у формі міні-тренінгів тривалістю 20-25 хвилин. Оптимальна кількість дітей у групі - 8-12 людей. Роботу із програми рекомендується починати в листопаді, після завершення періоду адаптації дітей у групі.

Заняття 1 Боязкість

Мета:

- підвищення у дітей упевненості в собі;
- єднання групи;

Матеріали:

- ❖ знайомство з почуттям боязкості ;
- ❖ клубочок вовни;
- ❖ піктограма "боязкість".

Хід заняття:

Здрастуйте, я рада вас бачити!

У мене в руках клубочок. Зараз ми будемо передавати його по колу, і кожний, у кого в руках він опиниться, буде називати своє ім'я й розповідати нам про те, що він любить робити найбільше. Я почну, а продовжить той, хто сидить ліворуч від мене. (Мета - об'єднання дітей.)

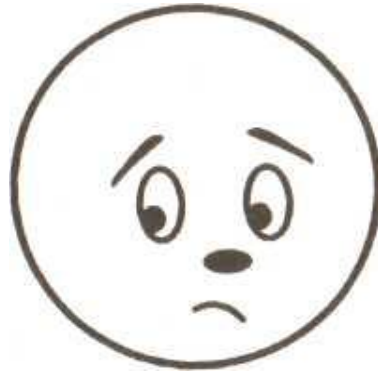
Отже, я - Карина . Найбільше я люблю гратися зі своїми котиками...

Далі по черзі висловлюються діти.

Здорово! А тепер послухайте мою історію...

Хлопчик Микита перший раз прийшов у дитячий садок. Він увійшов у роздягальню, переодягся, познайомився з вихователями й підійшов до дверей у групу. Він ледве відкрив двері й заглянув усередину. На його обличчі було от таке почуття (покажіть піктограму "боязкість"). Воно називається боязкість. Давайте спробуємо зобразити його. Очі ледве опущені. Голова злегка нахилена в бік. Хто бажає зобразити Микиту?.. Що можуть зробити діти, щоб допомогти хлопчикові?..

Добре! (Мета - знайомство з емоцією "боязкість" і її зовнішніми проявами.)

Піктограма "боязкість"

А зараз давайте пограємо в гру, яка називається "Я - лев".

(Мета - підвищення у дітей упевненості в собі.) Закрийте очі й уявіть собі, що кожний з вас перетворився у лева. Лев - цар тварин. Сильний, могутній, упевнений у собі, спокійний, мудрий. Він казковий і вільний. Відкрийте ока й по черзі представтеся від імені лева, наприклад: "Я - лев Миша". Пройдіть по колу гордою, упевненою ходою - відмінно! Сідаєте на стільчики. Нехай кожний скаже про себе: "Я дуже гарний" або "Я дуже гарна". (Мета - створення позитивного емоційного фону, підвищення впевненості.) Але перед тем як сказати, давайте трошки по тренуємося. Спочатку вимовимо слово "Я" пошепки, потім - звичайним голосом, а потім - прокричимо його. Тепер давайте в такий же засіб зробимо зі словами "дуже" і "гарний" (або "гарна"). І, нарешті, дружно: "Я дуже гарний(а)!" Молодці! Тепер кожний, починаючи з того, хто сидить праворуч від мене, скаже, як захоче - пошепки, звичайним голосом або прокричить, наприклад: "Я - Олеся ! Я дуже гарна!" або: "Я - Кирило! Я дуже гарний!"

Чудово! Давайте встанемо в коло, візьмемося за руки й мовимо: "Ми дуже гарні!" - спочатку пошепки, потім звичайним голосом і прокричимо.

На цьому наше заняття закінчується. До побачення.

Заняття 2 Радість

Мета

- попереднє знайомство з почуттям радості;
- розвиток уміння адекватно виражати свої емоції
- розвиток здатності розуміти емоційний стан іншої людини.

Матеріали:

- ❖ піктограма "радість";
- ❖ фотографії веселих людей (дод.1)
- ❖ папір, олівці.

Хід заняття:

Добрий ранок!

Давайте привітаємося один з одним. Зараз я повернуся до того, хто сидить праворуч від мене, назву його по імені й скажу, що я рада його бачити. Він повернеться до свого сусіда праворуч і зробить те ж саме, і так доти, поки кожний з вас не привітає свого сусіда...

(Мета вправи - створення позитивного емоційного фону.)

- А тепер подивитися на обличчя цієї людини (піктограма "радість"). Як ви думаєте, ця людина смутна? А може бути, вона сердита? Або весела, радісна?.. Так, ця людина радісна. Спробуємо зобразити радість на своєму обличчі. Що для цього потрібно зробити?..

Піктограма "радість"

Але перед цим пограємо з "Сонячним зайчиком".

(Мета— зняття заняття напруги м'язів обличчя.)

Сонячний зайчик зазирнув тобі в очі. Закрій їх. Він побіг далі по обличчю, ніжно погладь його долонями на чолі, на носі, на ротику, на щічках, на підборідді, погладь акуратно голову, шию, руки, ноги. Він забрався на живіт - погладь животик. Сонячний зайчик не бешкетник, він любить і пестить тебе, подружися з ним.

Дуже добре! Ми подружилися, з "Сонячним зайчиком", глибоко зітхнемо й посміхнемося один одному. Як здорово, що ми з вами зустрілися!

Зараз я розповім вам одну історію...

Етюд "Зустріч із другом".

(Мета - розвиток здатності розуміти емоційний стан іншої людини й адекватно виразити свій настрій, розвиток виразних рухів.)

- У хлопчика був друг. Настало літо, і їм довелося розлучитися. Хлопчик залишився в місті, а його друг поїхав з батьками відпочивати. Нудно в місті одному. Пройшов місяць. Одного разу йде хлопчик по вулиці й раптом бачить, як на зупинці з автобуса виходить його товариш. Як же вони обрадувалися один одному!

Виразні рухи - плечі опущені, вираження суму на обличчі (смуток), обійми, посмішка, сміх (радість).

- Спробуємо розіграти цю сценку.

- У вас відмінно вийшло! А зараз подивимося от на ці фотографії (підберіть фотографії весел людей, що посміхаються). Який почуття, по вашому, відчувають ці люди?.. Як ви догадалися?.. А це мої фотографії. Я на них теж радісна. Як ви гадаєте ,чому?.. Якщо ви захочете, можете принести на наступне заняття свої "радісні фотографії".

Поговоримо про те, що ж таке радість для вас? Подумайте й закінчить речення "Я радію, коли..." (Запишіть висловлення дітей.)

А зараз уявіть собі, що ми художники й нам треба намалювати картину на тему "Радість". Роздайте аркуші, олівці, і нехай кожний намалює радість так, як йому хочеться. (Мета - рефлексія почуттів.)

Потім запропонуйте дітям сісти в коло й розповісти про те, що вони намалювали.

- А тепер станьте в коло й давайте пограємо в "Добра тварина".

(Мета гри - розвиток почуття єдності.)

- Візьміться за руки й уявіть, що ми одна тварина. Давайте прислухаємося до його подиху. Усе разом зробимо вдих-видихнув, вдих-видихнув і ще раз вдих-видихнув. Дуже добре. Послухаємо, як б'ється його серце. Тук - робимо крок уперед, тук - крок назад. І ще раз тук - крок уперед, тук - крок назад.

- Спасибі всім. На цьому наше заняття завершується. До побачення.

Заняття 3 Радість

Мета:

- продовження знайомства з почуттям радості.

Матеріали:

- ❖ вирізані з журналів малюнки або фотографії, на яких зображені частини обличчя: ока, брови, носи, посмішки;
- ❖ клей;
- ❖ трафарети круглої й овальної форми;
- ❖ піктограма "радість".

Хід заняття:

Здрастуйте!

Давайте почнемо наше заняття от із чого. Нехай кожний з вас назве себе по імені й при цьому виконає будь яки рухи або дії. Наприклад, я назву своє ім'я й буду плескати в долоні в такт. Можна тупотіти ногами або робити щось але так, щоб усі сидячі в колі змогли повторити ваші дії. (Мета вправи - створення позитивного емоційного фону, долучити дітей до спільної роботи.)

Отже, я називаю своє ім'я й плескаю його, а всі інші повторюють за мною...Добре! Наступний той, хто сидить праворуч від мене і т.д.

Тепер, коли ми з вами привіталися, намагайтеся згадати, про які почуття ми говорили на минулому занятті?.. Подивитися, яке почуття тут зображене

(покажіть піктограму із зображенням радості)? Як ви догадалися, що це радість?.. Звичайно, очі ледве прищуплені, на обличчі посмішка. Подивитися на ці фотографії. Які почуття відчують ці люди? Як ви догадалися?..

Можливо, хто-небудь із вас приніс сьогодні свої радісні фотографії? Спробуємо зобразити почуття радості.

Для початку розіграємо й розслабимо всі м'язи обличчя ...

Вправа "Сонячний зайчик" (див. заняття 1.)

- Сядемо зручніше: ноги твердо стоять на підлозі, спинка пряма. Починаємо гімнастику, але вона не проста, а мімічна. Ми з вами будемо виконувати вправи для обличчя. (Мета вивчення міміки, вираження в міміці емоційних станів.)

- Вдих-Видих, вдих - видих, ще раз вдих-видих. Витягнули губи трубочкою. Вимовили звук "В". Розтягнули губи в сторони. Вимовили звук " и ". Чудово! Вдих-Видих. Розслабили всі м'язи обличчя посміхнулися один одному. Скажіть очами й посмішкою, що ви раді бачити один одного.

- Зараз я розповім вам кілька історій, і ми спробуємо їх розіграти, як справжні актори. (мета - розвиток виразних рухів, здатності розуміти емоційний стан іншої людини й адекватно виражати власні емоції.)

Перша історія називається "Гарний настрій".

- Мама послала сина в магазин: "Придбай, будь ласка, печиво й цукерки, - сказала вона, - поп'ємо чаю й підемо в зоопарк". Хлопчик узяв у мами гроші й підстрибуючи побіг у магазин. У нього був дуже гарний настрій.

Виразні рухи: хода стрибки, посмішка. швидкий крок, іноді підстрибуючи

Друга історія називається "Умка".

Жила-Була дружна ведмежа родина: тато ведмідь, мама ведмедиця і їх маленький синочок - ведмежа Умка. Щовечора мама з татом укладали Умку спати. Ведмедиця його ніжно обіймала й з посмішкою співала колискову пісеньку, погойдуючись у такт мелодії. Тато стояв поруч і посміхався, а потім починав підспівувати мамі ведмедиці.

Виразні рухи - осмішка, плавні погойдування.

Дуже добре! Радіти можуть і діти, і дорослі. На минулім занятті ми говорили про те, що таке радість для вас. Зараз давайте подумаємо, що ж таке радість для мами. Закінчите пропозицію: "Моя мама радіє, коли..." (Запишіть висловлення дітей.)

А зараз сідаєте за столи. Перед вами лежать вирізані з журналів малюнки й фотографії, на яких зображені частини обличчя: ока, брови, носи, посмішки. Ваше завдання - вибрати овал для особи й приклеїти на нього обрані вами частини так, щоб, дивлячись на обличчя, що вийшли, ми могли сказати: "Усі ці особи радісні". Приступайте до роботи.

(Ціль даного вправи - навчитися виражати почуття радості за допомогою образотворчих засобів.)

Спасибі! На цьому наше заняття закінчується.

Заняття 4 Радість

Мета:

- подовження знайомства з почуттям радості;
- розвиток здатності розуміти й виражати емоційний стан іншого.

Матеріали:

- ❖ піктограма "радість";
- ❖ гра "Абетка настроїв";
- ❖ хустка або шарф.

Хід заняття:

Добрий ранок, діти!

Давайте уявимо собі, що ми розучилися говорити, а можемо тільки співати. Зараз кожний з нас проспівас своє ім'я, а ми все разом будемо за ним повторювати. (Мета - створення позитивного емоційного настрою).

Давайте згадаємо, про яке почуття ми говорили на минулих заняттях?.. Так, ми говорили про радість. Подивимося на обличчя, які в нас вийшли, і згадаємо, хто з вас яка особу "зібрав".

Дуже добре! Ще ми говорили про те, що радіти можуть усе: і діти, і дорослі - мами, тата, бабусі, дідуся, брати й сестри. А як ви вважаєте, тварини вміють радіти?.. Може бути, у кого-небудь із вас є свійська тварина?.. Коли ви приходите із садка, воно вас зустрічає?.. Як ви думаєте, воно вам радіє?.. У мене будинку є собака. Коли я приходжу з роботи, вона вибігає мені на зустріч й виляє хвостом. Я думаю, що так вона виражає свою радість. Мій собака радіє, коли всі по вертаюся додому з роботи й коли вона йде гуляти. Хто з вас розповість про те, як радіють ваші свійські тварина.

"Гра з хусткою"

(Мета — зняти емоційну напругу, дати дітям можливість творчо виразити себе, розвивати здатність до перемикання уваги з одного образу на іншій.)

Уявіть собі, що ми потрапили в театр. У театрі є сцена, актори й глядачі. Виберемо й у нашій групі місце для сцени. Для того, щоб з'ясувати, хто з вас буде актором, а хто — глядачем, проведемо невелику артистичну розминку.

У мене в руках хустка. Спробуйте за допомогою хустки, а також різних рухів і міміки (вираження обличчя) зобразити:

- метелика,
- принцесу,
- чарівника,
- бабусю,
- фокусника,
- людину, у якої болить зуб,
- морську хвилю,

Після показу кожного нового персонажа задавайте дітям наступні питання: "Хто може показати метелика (принцесу, ...) або ? Хто ще прагне спробувати?"

У вас прекрасно вийшло. Кому сподобалося виконувати ролі?.. Кому сподобалося дивитися?.. Може бути, хтось надумав зараз зобразити ще що-небудь?..

Подивитися, які картки я принесла вам сьогодні. (Покажіть дітям картки із гри "Абетка настроїв".) На них зображені мама, тато, кішка, мишка, папуга й рибка. Вони всі радісні на цих картинках. Нехай кожний з вас подумає й розв'яже, яку роль він зможе зіграти.

(Мета вправи - розбудовувати здатність розуміти й виражати за допомогою рухів і слів емоційний стан іншого.)

Ті діти, які обрали картку, повинні будуть вийти на сцену й представитися від ім'я обраного персонажа. Наприклад: "Я — кішка. Я живу в будинку. Люблю пити молоко. Я радію, коли піймаю мишку". Не забудьте пройтися так, як це роблять кішки. Можна потягнутися, показати, як вони вмиваються. Молодці! Хто хоче ще кого-небудь показати?

Тепер станемо в коло й пограємо в гру "Добра тварина" (див. заняття 1). Усе пам'ятають, як грати в цю гру?

На цьому наше заняття закінчується. До зустрічі!

Заняття 5 Радість

Мета:

- закріплення й узагальнення знань про почуття радості.

Матеріал

- ❖ піктограма "радість";
- ❖ красиво оформлені відповіді дітей з попередніх занять;
- ❖ папір, олівці;
- ❖ коробка із цукерками.

Хід заняття:

Здрастуйте!

Уявіть собі, що ви перетворилися в легкий вітерець. Прошепчіть ваше ім'я так, як це зробив би вітер... Молодці!

(Мета - створення атмосфери єдності.)

На наших заняттях ми з вами говорили про почуття, яке називається радість. Усе, що ви мені говорили, я записувала, а зараз ці записи допоможуть нам згадати, що ж таке радість для вас, для ваших мам. Якщо хтось пропустив

наші заняття, він може подумати про радість і відповісти нам зараз. Отже, що ж таке радість для нас? Ми малювали радість. Давайте подивимося на малюнки. От перша робота. Як ми можемо зрозуміти, що це малюнок радості? Що допомагає нам? (Зверніть увагу на колір, вираз обличчя, зображеного героя, квіти, сонце, посмішки...) Наступний малюнок...

Ромашка "Я радію, коли..."

А ось таке радісне обличчя намалювала я. Навколо нього я приклеїла пелюстки й вийшла ромашка. На пелюстках я написала те, що ви мені говорили, коли закінчували пропозиція "Я радію, коли...". Дарую вам цю ромашку, а ви знайдіть їй місце на стіні в групі, і нехай вона нагадує вам про наші радісні заняття.

Ще ми з вами створювали портрети із частин осіб. У нас вийшла ціла портретна галерея! З ваших слів я написала під портретами, що таке радість для ваших мам. Ми приготували для мам чудовий сюрприз. Давайте знайдемо в групі місце, де ми зможемо розмістити ці портрети. Нехай мами зрадіють!

Портретна галерея "Мама радіє, коли.

А зараз ми пограємо в гру, яка називається «Спробуй зобразити»

(Мета — закріпити у дітей отримані знання про почуття радості.)

Зараз я назву по імені одного з вас, кину йому клубочок і, наприклад, попрошу: "Сашко, зобрази ведмежа". Сашко повинен буде піймати клубок, сказати: "Я — ведмежа. Я радію, коли ...". Сашко розповість, коли ведмежа радіє, зобразить нам його, а потім кине клубок кому-небудь із вас і, назвавши по імені, у свою чергу скаже: "Зобрази..." і назве будь-яку тварину, або людину, або рослину, або птаха, або предмет. Зрозуміло?

А тепер подивиться послушайте, що я вам принесла. (Покажіть дітям коробочку, закриту кришкою. Потрясіть коробочку, а діти нехай спробують відгадати на слух, що там перебуває.) Як ви думаєте, що це може бути?

(Мета - розвиток емпатії.)

Насправді, це цукерки. Але вони не прості. Як тільки ви їх з'їсте, ви перетворитеся в чарівників і зможете побажати всім людям щось таке, від чого вони зможуть стати радісними. Даваймо подумаємо, що можна побажати всім

людям, які живуть на Землі...

Приклади висловлень дітей:

- нехай вони позбудуться хвороб;
- нехай ніколи не вмирають;
- нехай в усіх буде будинок;
- нехай в усіх буде обід;
- нехай усі добре живуть;
- нехай усе будуть щасливі.

І тоді всі люди стануть радісними!!!

Величезне всім спасибі! На цьому наше заняття закінчується

Заняття 6 Страх

Мета:

- знайомство з почуттям страху;
- вивчення вираження емоційних станів у міміці.

Матеріали:

- ❖ фотографія дитини, що відчуває страх;
- ❖ піктограма "страх";
- ❖ свічка в безпечному свічнику.
- ❖ піктограма "страх"

Хід заняття:

Я рада вас вітати!

Спробуємо зобразити його на своїй особі, але для початку розслабимо м'язи й пограємо в "Сонячного зайчика" (див. заняття 1).

Відмінно! Тепер, коли наші м'язи розслаблені, подивитеся на картинку й спробуйте зобразити страх на своїй особі. Молодці! У вас добре виходить.

Зараз ми будемо здороватися один з одним, передаючи по колу свічку. Спочатку давайте подивимося на неї. Бачите, як колишеться полум'я свічі, яке воно гарне. Коли ви будете передавати свічку один одному, відчуйте тепло, яке від неї виходить. Оберіть собі трошки тепла, поверніться до свого сусіда, який сидить праворуч від вас, і, дивлячись на нього, посміхніться й скажіть, наприклад: "Миша, я радий тебе бачити!".

(Мета - зняття емоційної напруги, настрою на спільну роботу.)

Давайте згадаємо, про яке почуття ми з вами говорили на минулих заняттях?..

Так, про почуття радості. Що нам допомагало визначити це почуття?..

Так, це вираження особи, інтонація голосу. А тепер подивитеся на цю фотографію. Як ви думаєте, яке почуття випробовує ця дитина? Дивитися уважно... У нього широко відкриті очі, рот, він от-от закричить. Його права рука виставлена вперед. Він начебто б прагне щось відіпхнути або

відгородитися від когось. Яке ж це може бути почуття?.. Так. Це почуття страху.

Піктограма "страх"

- Зараз я розповім вам історію про дівчинку Аліну. Ви її уважно слухайте, а потім ми спробуємо розіграти сценку.

(Мета — навчити дітей виражати за допомогою рухів емоційний стан іншої людини, розрізняти виражені в міміці емоційні стани, дати досвід проживання негативної ситуації.)

Галя приїхала до бабусі в село. Одного разу вона гуляла недалеко від ріки, рвала квіти, співала пісеньки й почула, що за неї хтось засичав: "Ш-Ш-Ш!" Галя обернулася й побачила великого гусака. Вона злякалася й побігла додому. Прибігла до бабусі й розповідає: "Я злякалася гусака! Він голосно сичав і праг мене вщипнути". Бабуся заспокоїла Аліну.

Давайте поміркуємо, скільки людей нам потрібно, щоб розіграти цю сценку? Нам потрібна дівчинка Аліну. Хто може її зобразити?

Отже, Галя гуляла в полі, рвала квіти. Раптом вона почула, як за неї хтось засичав... Вона обернулася, побачила гусака, злякалася й побігла додому...

Здорово в тебе вийшло! Хто ще може зобразити дівчинку Аліну?.. У цій сценці є гусак. Хто прагне зобразити гусака? Він з'являється за Аліною, починає сичати. Шия в нього витягнута, крила складені за спиною, або він широко ними розмахує. Ну, хто хоче зобразити гусака?

Дуже добре! І ще нам потрібна бабуся, яка заспокоїла Аліну. Як вона могла це зробити?

Здорово! Тепер покажемо нашу сценку разом . Хто прагне бути Аліною? Гусаком? Бабусею?..

(Програвши ролі окремо, діти з'єднують їх в одну велику дію.)

У вас відмінно вийшло!

Послухайте наступну історію

" Як кошеня згубилося".

Пішов Вася з кошеням гуляти. Кошеня було маленьке й нерозумне. Він побачив метелика, побіг за ним, відстав від Васі й тепер не знав, куди йти. Стало йому страшно. Він стисся в грудочку й жалібно занявкав. Повз ішла дівчинка Катя. Побачила вона кошеняти й запитусь: "Що з тобою? Ти злякався? Тобі страшно?" А кошеня їй відповідає: "Я згубився. Мені страшно, і я не знаю, як знайти мій будинок і Васю". Дівчинка приголубила кошеня й проводила його додому.

Розповідь розбирається й програвється за аналогією з попереднім.

Чудово!

Наше заняття підходить до кінця, на закінчення давайте встанемо в коло й пограємо в "Добра тварина" (див. заняття 1).

До нової зустрічі!

Заняття 7 Страх

Мета:

- піктограма "страх";
- гра « Абетка настроїв»;
- подовження знайомства з почуттям страху;
- пошук шляхів подолання страху;
- розвиток емпатії, вміння співпереживати іншим.

Матеріали:

- ❖ піктограма "страх",

❖ гра «Абетка настрою»

Хід заняття:

Я рада бачити усіх вас!

Давайте привітаємося один з одним. Зараз я повернуся до того, хто сидить праворуч від мене, назву його ім'я й скажу, що я рада його бачити. Він повернеться до свого сусіда праворуч, і зробить те ж саме, і так доти, поки кожний з вас не привітає свого сусіда...

(Мета — створення позитивного настрою.)

Давайте згадаємо, про які почуття ми говорили з вами на минулім занятті?.. (Покажіть дітям картинку із зображенням цього почуття). Правильно, це почуття страху. А як ви догадалися, що це саме воно?..

Подивіться, які картки я вам принесла.

(Покажіть дітям картки із гри "Абетка настроїв".) На них зображені папуга, риба, кішка, мама, лапа, мишка. Усі вони відчують почуття страху. Подумайте й скажіть мені, кого з героїв зможе показати кожний з вас. При цьому треба сказати про те, чого боїться ваш герой і що треба зробити, щоб його страх пропав. (Мета - навчити дітей знаходити конструктивний вихід із ситуації, відчувати емоційний стан свого персонажа.)

Дуже добре!

Тепер послухайте історію, яка називається "Ваза".

Дівчинка Маша стояла в розкритого вікна й дивилася, що відбувається на вулиці. На столі поруч із вікном стояла ваза. Раптом подув сильний вітер. Вікно захлопнулося, і ваза впала. Дівчинка дуже злякалася. І отут у кімнату ввійшла мама.

Що вона зробила й що сказала своїй дочки?.. (Як правило, діти говорять, що мама покарає дитину, поставить у кут.) Що б вона могла зробити ще?.. (Якщо діти самі не можуть знайти іншого варіанта розвитку подій, ви можете запропонувати їм власний варіант.) Мама спочатку могла заспокоїти дочку. Сказати, що нічого страшного не відбулося, а потім уже дати їй можливість

пояснити, що трапилося насправді. Мета - розвиток емпатії, здатності до співпереживання, розвиток вміння розпізнавати емоції по їхніх проявах.)

Зараз хто-небудь із вас зобразить дитину, яка сильно злякалася, і ми все разом пожаліємо , утішимо його. Тільки робити це треба без слів, за допомогою дотиків.

Хто бажає , щоб його пожаліли ? А хто бажає пожаліти , підтримати когось сам? (Гра проводиться доти, поки в ній не візьмуть участь усі бажаючі).

А тепер на подяку або просто тому, що цього хочеться, можна попросити когось себе обійняти, або запропонувати комусь свої обійми. Хто прагне це зробити?..

Чудово! На цьому наше заняття закінчується. Я була рада вас усіх бачити.

Заняття 8 Страх

Мета:

- учити дітей розпізнавати почуття страху по його прояви ;
- розвивати вміння справлятися з почуттям страху;
- учити дітей виражати почуття страху на папері.

Матеріали:

- ❖ папір, олівці;
- ❖ книга Н. Носова "Живаючи капелюх" з ілюстраціями І. Семеновиття;
- ❖ книга Л. Муур "Крихта Єнот і той, хто сидить у ставку" з ілюстраціями В. Сутеева.

Хід заняття:

Вітаю ! Я рада вас бачити!

- Наше заняття ми почнемо з привітання. Зараз ми з вами пограємо в "Паровозик". Це не звичайний паровозик. Коли він їде, то не гуде, а, плеще в долоні, повторює своє ім'я. Хто бажає бути паровозиком? Відмінно! Після того як наш паровозик проїде ціле коло, він вибере одного з вас собі на заміну,

а сам стане вагончиком і буде допомагати новому паровозику повторювати його ім'я. (Мета гри — настроїти дітей на роботу в групі.)

Відмінно!

- Наш поїзд зупиняється на станції "Художня". Усі, хто прибувають на цю станцію, одержують олівці й чистий аркуш паперу. З вагончиків виходять не дівчинки й хлопчики, а художниці й художники. Сьогодні ви будете малювати ілюстрації до Книги страхів". Сідаєте за столи й фантазуйте свої картинки.

(Мета - розвиток уміння опановувати свій страх, знаходити конструктивний вихід із ситуації, що викликає страх.)

Коли всі роботи будуть закінчені, запропонуєте дітям сісти в коло, показати й розповісти про те, що ж у них вийшло. Коли перша дитина закінчить розповідь, запропонуєте всім, у тому числі й автору, придумати, що треба додати в малюнок, щоб страх пропав або став менш страшним.

У вас чудово вийшло, ви перемогли страхи.

Я теж розповім вам історію про страх і покажу ілюстрації, які зробив художник, щоб книга вийшла барвистою й цікавою. (Використовуйте книги, запропоновані в матеріалах до даного заняття, або інші дитячі книги з відповідними ілюстраціями.)

Якщо залишиться час, можна інсценувати уривки із цих творів. Краще використовувати ті сценки, де обставини страху, на Вашу думку, виражене найбільше яскраво. При бажанні можна перенести інсценівку на наступне заняття, Наше заняття закінчилося . Усім спасибі! До побачення.

Заняття 9 Страх

Мета :

- продовження знайомства з почуттям страху.

Матеріали:

- ❖ декорації - ліс;
- ❖ м'які іграшки: два цуценята, ведмідь, лялька-страшилка (у нашому випадку - Дюдюка;

Хід заняття:

Добрий ранок, діти!

Давайте уявимо собі, що ми розучилися розмовляти, а можемо тільки співати. Зараз кожний з вас проспівас своє ім'я, а ми усі разом будемо за ним повторювати. (Мета - створення позитивного настрою.)

На початку заняття я розповім і покаджу вам одну історію...

Жив-Був казковий ліс. У жарку погоду вкривав усіх своїх мешканців від палючих променів сонця. У дощ давав мандрівникам пристановище й захист. Ліс був турботливим і уважним, і його мешканці платили йому тим же. Щоранку щеня Пиф підмітав лісові доріжки, забирав поламані гілки й стежив за чистотою ставка. У нього був друг - ведмежа Тимка, який оглядав усі дерева в лісі й спостерігав, яке з них поглибило, яке розквітло, а яке потребує медичної допомоги. А ще в лісі жив дядюшка ведмідь — Михайло Іванович, і був він самим мудрим, добрим і уважним звіром у лісі. Якщо траплялося лихо, він завжди приходив на допомогу.

І от одного разу пішов щеня Пиф по стежці й чує: " В-Гу-Гу". Відступив він, так раптом прямо перед ним з ревінням пролетіло "Воно" і стало Пифа лякати. Від страху шерсть на щеняті встала дибом. Він загавкав, але страшилка не пропала, а продовжувала літати навколо й штовхатися. Пиф побіг шукати свого друга ведмежати Тіма. А Тім у цей час оглядав ялинки, які вирощував для майбутнього Нового Року. І раптом позаду на нього хтось налетів і штовхнув щосили. Ведмежа впало й побачив щось волохате. Це "щось" літало навколо й завивало страшним голосом. Ведмежа злякалося й побіг на пошуки

друга. Зустрілися вони в будинку дядюшки ведмедя й стали думати, що ж їм далі робити. Отут виходить із будинку Михайло Іванович і запитує:

- Що з вами відбулося?

Стали друзі навперебій розповідати, а наостанку вирішили:

- Піймаємо того, хто нас пугал, покараємо й виженемо з лісу.

Так і зробили. Піймали й хотіли було провчити гарненько, але дядько Миша запропонував не карати страшилку, а подружитися з нею, — може бути, щось і вийде. Оточили її звірі й зірвали покривало, під яким "Воно" ховалося. А стала перед усіма страшилка Дюдюка у всій своїй вроді й давай лаятися:

- Що вам від мене треба? Що, мало я вас налякала!

- Так зачекай ти, не лайся, краще розкажи, навіщо в наш ліс прийшла.

Бачить Дюдюка, подітисся їй нікуди, довелося розповісти про себе. Історія вийшла дуже сумна.

- Мамай тато в мене потомствени Дюдюки. Ми завжди всіх лякаємо. Мама - тата й мене, тато - маму й мене. Мені за все моє життя ніхто доброго слова не сказав. От і вирішила я нашкодити всім у цьому доброму лісі. Не хочу, щоб усі дружно жили, чистоту й порядок скрізь наводили... А зараз робіть із мною, що хочете. Хочете - налякайте, хочете - побити, а хочете - придумайте щось страшне, щоб у мене кров у жилах застигла.

Стали звірі раду тримати. Думали-Думали, як її краще покарати, а потім раптом хтось запропонував її пожаліти. Адже ніхто й ніколи не говорив їй добрі слова. (Як ви думаєте, які слова говорили звірі Дюдюке?) А потім звірі навчили Дюдюку посміхатися, і перестала вона бути злою і страшною.

Ви можете навчити Дюдюку посміхатися? Чудово!

Давайте тепер візьмемося за руки й посміхнемося один одному. На цьому наше заняття закінчується.

Заняття 10 Подив

Мета:

- знайомство з почуттям подиву; — закріплення **Матеріали:**
- піктограми із зображенням почуттів радості, страху, подиву
- капелюх із прив'язаної до нього довгою ниткою;
- іграшкове кошеня, якого можна сховати під капелюх.

Хід заняття:

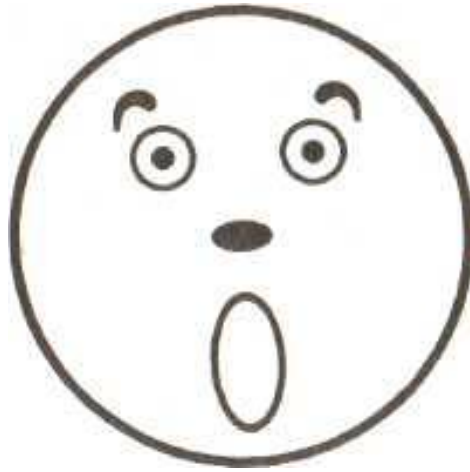
Здрастуйте. Я рада вас бачити!

Давайте все разом візьмемося за руки й голосно скажемо один одному: "Добрий ранок!" (Мета — створення почуття групової єдності.)

Дуже добре! Пригадаємо, про які почуття ми з вами вже говорили?.. Так, ми знаємо такі почуття, як радість і страх. Сьогодні ми познайомимось з подивом. Що допомагало нам, дивлячись на людину, сказати, радіє він або боїться?.. Ми дивилися на вираз його обличчя й намагалися визначити, що відбувається з людиною в цей момент.

Зобразимо почуття радості. Що відбувається в цей час із нашим обличчям?.. Які в нас очі в цю мить?.. Що відбувається з нашими губами?.. Тепер зобразимо почуття страху. Ми можемо допомагати собі жестами. Які в нас будуть жести?.. Що в цей час відбувається з нашими бровами? З очами? Ротом?..

Відмінно! Спробуйте зобразити на своєму обличчі почуття подиву. Як ви вважаєте, воно буде довго тривати, або воно миттєво виникає й швидко пропадає?.. Цілком правильно, воно зненацька виникає й швидко зникає. (Покажіть дітям піктограму "подив".) Давайте розглянемо піктограму...Що ж відбувається з нашими обличчями? Із бровами?.. Правильно, вони підняті нагору. З очами? Вони широко відкриті. З губами? Вони розтягнуті й схожі на букву "О".

Піктограма "подив"

Подив можна порівняти зі швидким дотиком. Давайте передамо дотик по колу.
У вас чудово вийшло!

Тепер слухайте історію "Живий капелюх".

(Мета — закріплення мімічних навичок.)

Хлопчик Дмитрик гуляв у дворі. Раптом він почув, як мама кличе його, стоячи у відкритого вікна:

—Дмитрик, пора додому, обід уже на столі. Дмитрик попрощався із приятелями й пішов до дому. На дорозі він побачив капелюх і вирішив його підняти, але капелюх, начебто відчув, що хоче зробити хлопчик, і відстрибнув у бік. Дмитрик дуже здивувався.

Спробуємо розіграти цю історію. Хто хоче бути Дмитриком? Мамою? Капелюхом?.. Як ви думаєте, хто міг знаходитися під капелюхом?.. (Запропонуйте дітям розіграти цю сценку із предметами: капелюхом, кошеним.) Згадаєте, що відбувається з вашим обличчям, коли ви дивуєтесь?.. (Покладіть перед собою лист паперу й почніть малювати все те, про що кажуть діти.) Рот широко відкривається й витягується. Очі широко відкриті. Брови повзуть нагору. Тепер залишилося намалювати нашому чоловічкові волосся, ніс, вуха й рум'янець. Чудово! Дивитесь, яка здивована людина в нас вийшов. Як ви думаєте, чому він дивується?.. А що може здивувати вас?.. (Діти відповідають по колу.)

Сідаєте за столи. Перед вами лежать аркуші, на яких намальовані кружечки. Вам треба оживити ці кружечки — намалювати ока, брови, ніс, губи, але так, щоб кожний чоловічок дивувався. А поки ви малюєте, придумайте, що це за чоловічки, і чому вони дивуються.

Коли робота закінчена, діти сідають у коло й розповідають про своїх чоловічків. На цьому наше заняття завершується. До побачення!

Заняття 11 Самовпевненість

Мета:

- знайомство з почуттям самовпевненість.

Матеріали:

- ❖ піктограми із зображенням почуттів радості, страху, подиву, самовдоволення.

Хід заняття:

Здрастуйте! Я дуже рада зустрічі з вами!

Запропонуєте дітям зіграти в будь-яку гру з іменами з метою об'єднання групи.

- Подивитися на картки, які я вам принесла сьогодні. Які почуття на них зображені?

Послідовно пред'явіть дітям піктограми: "радість", "страх", "подив".

При цьому задайте дітям наступні питання: "Яке почуття тут зображене? Як ви його довідалися? Що вам допомогло розрізнити почуття?" Перелічуються характерні мімічні ознаки.

А от ще одне обличчя. Ця людина прагне з нами спілкуватися чи ні?.. Чому ви так вирішили?.. Як ви думаєте, він прагне пограти з кимсь у свою улюблену іграшку або всім покаже й нікому не дасть?.. Так, ця людина, швидше за все, нікому не дасть свою іграшку. Почуття на його обличчі називається самовдоволення. Так-так, коли ви хвастаєтеся, на вашому обличчі з'являється таке ж або дуже схожий вираз.

Тепер по колу ми з вами будемо хвастатися, хто чим захоче. Можна хвастатися тим, що у вас є, можна щось придумати. Я почну...

Піктограма "самовдоволення"

Я розповім вам казку " Мишко - Хвалько ", а ви її уважно слухайте. Потім ми будемо програвати її по ролях. (Мета - закріплення отриманих знань.)

Мишка гуляла по лісу й зустріла там оленяти із золотими ріжками.

- Подаруй мені свої золоті ріжки, — попросила в оленяти мишка.

- Навіщо тобі мої золоті ріжки? Вони будуть тобі заважати, - відповіло оленя.

- Ти жаднюга! - стала дразнити оленяти мишка.

- Я не жадібний, - відповіло оленя й одягнуло на голову мишці свої золоті ріжки.

Мишка зраділа й побігла всім показувати прикраси. Вона так квапилася, що забула навіть сказати оленяті слова подяки. Коли мишка побачила своїх подружок, то стала хвастатися перед ними:

— Я краще всіх, я багатше всіх, я не буду з вами, із сірими, дружити!

Раптом через кущі вискочив кіт. Усі сірі мишки швидко поховалися у свої норки, а мишка із золотими ріжками застрягла. Кіт накинувся на неї й з'їв. І залишилися на траві тільки золоті ріжки. Йде оленя по лісу й бачить: лежать його золоті роги. Зупинився він, нагнувся й наділ їх знову собі на голову.

— Як погано бути хвалькуватим, — зітхнуло оленя й покачало золотими ріжками.

От така казка. Зараз ми спробуємо її розіграти. Хто хоче бути мишкою? Оленям? Кішкою?.. Добре! А всі інші будуть просто мишками.

Казка розігрується кілька разів.

Дуже добре!

На цьому наше заняття закінчується. До побачення!

Заняття 12 Закріплення знань про почуття

Мета:

- закріплення вміння розрізняти почуття.

Матеріали:

- ❖ гра "Абетка настроїв".

Хід заняття:

Здрастуйте, діти !

Давайте пограємо в "Паровозик з ім'ям" (див. заняття 8).

А тепер пригадаємо, з якими почуттями ми з вами вже познайомилися. (Покажіть дітям піктограми з різними почуттями й поговорите про те, як ми пізнаємо, що це саме те або інше почуття.)

А зараз подивіться сюди. Перед вами на килимі розкладені карточки із зображенням: кішки, рибки, папуги, мами, тата. У них у всіх різні настрої. Зараз кожний з вас підійде до килима й візьме собі будь-яку картку. Уважно роздивитеся, хто вам дістався, і яке почуття він відчуває. Відтворите свого героя й закінчите речення: "Я мишка. Я боюся, коли... Я радію, коли... Я дивуюся, коли..." або чим-небудь похвастайтесь.

Коли кожна дитина зобразить свого персонажа і його емоцію, запропонуєте дітям згадати який-небудь відомий веселий віршик. Діти разом з дорослим повинні голосно її проговорити, і виконати при ритмічні рухи (плескати в долоні, тупотіти ногами, марширувати і т.д.).

Наприклад:

Через ліс, через гори Їде дідусь Єгор. Сам на конячці, Дружина на корівці,
Діти на телятках, Онuki на козлятках.

Потім запропонуйте дітям прочитати цій веселий віршик з різними почуттями: радості, страху, подиву й хвастоців. Ціль такої вправи — тренування дізнавання емоцій.

Спочатку віршик проговорюють усі разом, а потім індивідуально за бажанням.

На цьому наше заняття закінчується. До побачення!

Заняття 13 Злість

Мета:

- знайомство з почуттям злості;
- тренування вміння розрізняти емоції.

Матеріали:

- ❖ дзвіночок;
- ❖ 2 шарфа;
- ❖ піктограма "злість".

Хід заняття:

Здрастуйте. Я рада вас бачити! Давайте все разом візьмемося за руки й голосно скажемо один одному: "Добрий ранок!" (Мета — формування згуртованості.)

Піктограма "злість"

Сьогодні ми продовжуємо знайомитися з почуттями, які можуть з'явитися в нас із вами, у наших мам і тат, бабусь і дідусів і в будь-яких людей. Подивіться на особу, зображене на картці. Яке почуття зазнає людина..

Піктограма злість

Подивитися на вираження його обличчя... Що відбулося з його ротом? Бровами? Яке в нього вираз очей? Що ж це за почуття?.. Так, це — злість.

А зараз послухайте історію про хлопчика Петю, яка називається "Сердитий дідусь". (Мета - тренування вміння розрізняти емоції. Виразні рухи - нахмурені брови, різкі, поривчасті рухи.)

До дідуса в село приїхав Петя й відразу ж пішов гуляти. Дідусь розсердився, тому що Петя пішов на вулицю без попередження. Куди він пішов? Раптом з ним що-небудь трапиться?

Давайте розіграємо цю історію...

Відмінно!

А зараз нам знадобляться 2 шарфа, кінці яких зав'язані у вузли, і дзвіночок. (Мета вправи — зняття напруги.) Уявіть собі, що ви з якимось посварилися й дуже сердиті: брови зрушені, у руках шарф, яким розмахуєте. Ви наступаєте на свого суперника й починаєте з ним боротися шарфами, але за правилами, які ніхто з вас не може порушувати. Правила такі:

- можна починати бій тільки по сигналу дзвіночка;
- можна торкатися шарфом можна тільки тіла й ніг;
- закінчувати бій потрібно по сигналу дзвіночка.

А як називається в спорті людей, який дає сигнал до початку й наприкінці бою? Так, це може бути суддя. Хто сьогодні хоче бути суддею? Тепер ми можемо починати. Першим супротивника вибирає той, хто сидить праворуч від мене, але не можна вибирати того самого. Не забувайте, яке почуття ми з вами зображуємо. Які звуки ми можемо при цьому видавати?.. Пам'ятайте правила гри? Почали!

Тепер ми встанемо в одне загальне коло й пограємо в "Добра тварина" (див. заняття 1). До побачення!

Заняття 14 Сором, провина

Мета:

➤ знайомство з почуттям провини.

Матеріали:

- ❖ магнітофон і диски "Чарівництво природи"
- ❖ піктограма "провина";
- ❖ текст оповідання Л.Н. Толстого "Кісточка".
- ❖ **Хід заняття:**

Я рада бачити вас!

Зараз ми з вами будемо вітатися. Для цього закрийте очі й уявіть, що ви перебуваєте на березі моря (звучить мелодія "Відіграють маленькі хвилі", "Чарівництво природи"). Ми стоїмо на піску, а хвилі набігають на берег і хочуть із нами заговорити. Вони шепотять ім'я кожного з нас. Спробуйте почути, як вас кличуть хвилі. Послухайте й поки нічого не говорите, почне той, хто сидить праворуч від мене. (Мета - створення позитивного емоційного фону.)

Сьогодні ми з вами поговоримо ще про одне почутті. Подивіться на малюнок, як ви гадаєте, яке почуття зазнає хлопчик? Що з ним могло відбутися?..

Послухайте історію (Л.Н. Толстой, "Кісточка").

Купила матір слив і хотіла їх дати дітям після обіду. Вони ще лежали на тарілці. Ваня ніколи не їв слив і все нюхав їх. І дуже вони йому подобалися. Дуже хотілося з'їсти. Він усе ходив біля слив. Коли нікого не було у світлиці, він не стримався, схопив одну сливу й з'їв. Перед обідом мати порахувала зливи й бачить, однієї немає. Вона сказала батькові.

За обідом батько й говорить: "А що, діти, не чи з'їв хто-небудь одну сливу?"

Усе сказали: "Ні". Ваня почервонів, як рак, і сказав теж: "Ні, я не їв".

Тоді батько сказав: "Що з'їв хто-небудь із вас, це недобре; але не в тому лихо. Погано те, що в сливах є кісточка, і якщо хто не вміє їх їсти й проковтне кісточку, то через день умре. Я цього боюся".

Ваня сполотнів і сказав: "Ні, я кісточку кинув за віконце". Усі засміялися, а Ваня заплакав.

От така історія. Як ви думаєте, чому Ваня заплакав? Яке він зазнавав почуття? Так, це почуття сорому. Як ви думаєте, що при цьому відбувалося з його обличчям?.. (Очі прикриті, на обличчі рум'янець.) З його тілом?.. (Голова опущена, плечі зжаті.)

Піктограма "провина"

Давайте розіграємо цю оповідання. Хто хоче бути Ванею? Мамою? Батьком? Усі інші будуть його братами й сестрами. Отже, починаємо...

Відмінно!

Наприкінці нашого заняття ми з вами пограємо в гру, яка називається "Подарунки".

(Мета - створення позитивного емоційного фону.)

Усі ми любимо подарунки одержувати, та й дарувати їх теж приємно. Уявимо, що ми все можемо бути чародіями. Уважно подивіться на своїх сусідів праворуч, спробуйте вгадати, що вони прагнуть одержати в подарунок. А тепер по черзі подаруємо один одному наші подарунки. Хто отримує подарунок, не забуває говорити "Спасибі".

На цьому наше заняття кінчається, до побачення.

Заняття 15 Відраза, бридливість

Мета:

- знайомство з почуттям відрази.

Матеріали:

- ❖ порожня чашка;

- ❖ аркуші паперу;
- ❖ сміттєве відро;
- ❖ вода, тазик, пісок або земля в мисочці;
- ❖ піктограма "відраза".

Хід заняття:

Добрий день!

Давайте почнемо наше заняття от із чого... Нехай кожний з вас назве себе по імені й при цьому виконає які-небудь рухи або дії.

(Мета - створення умов для самовираження.)

Наприклад, я назву своє ім'я по складах й буду плескати в долоні в такт. Можна тупотіти ногами або робити щось ще, але так, щоб усі сидячі в колі змогли повторити ваші дії.

Отже, я називаю своє ім'я й плескаю в долоні, а всі інші повторюють за мною..

Відмінно! Продовжить той, хто сидить праворуч від мене і т.д.

Подивитися на обличчя, яке зображена на цій картці. (Покажіть дітям піктограму "бридливість".) Як ви думаєте, яке почуття відчуває ця людина: подив, злість, страх, радість?..

(Мета - відпрацьовування мімічних навичок.)

Послухайте історію "Солоний чай"...

Бабуся загубила окуляри й тому замість цукру насипала в чай 2 ложки солі. Її онук Кирило прийшов з дитячого садка й попросив бабусю дати йому попити. Вона принесла чашку чаю. Хлопчик зробив один ковток, а чай виявився солоним. Як огидно стало в нього в роті!

Я пропоную вам уявити, що ви зробили ковток солоного чаю. Будемо передавати чашку по колу, зображуючи, що ми робимо ковток, а чай виявляється, солоний...

Виразні рухи — голова трохи відкинута назад, верхня губа підтягується до носа, брови нахмурені, ніс зморщений.

Піктограма "бридливість"

У вас добре вийшло.

Візьміть у мене листочки паперу. Зараз кожний з вас буде бруднити, м'яти свій листок. Робити з нього сміття.

(Мета вправи - розвиток виразних рухів.)

У нас є вода, земля. Хто свій листик зім'яв і забруднив, кидає його на підлогу, сідає на стілець, уявляючи собі, що це наша ділянка у дворі дитячого садка й там дуже брудно. Вихователь попросить вас зібрати все сміття в відро, щоб потім викинути.

Ми по одному будемо вставати зі стільців, акуратно брати один папірець і відносити її в сміттєве відро.

Виразні рухи - рука протягнена вперед, листик беремо акуратно двома пальчиками.

Усе сміття зібране, можна й погуляти. Раптом пішов сильний дощ, на доріжці стало брудно й слизько, і нам треба обережно, не забруднивши черевик, дійти до саду.

Тепер підведемося й акуратно, один за одним, пройдемо по колу.

Виразні рухи - хода повільна, на носочках.

Молодці!

На цьому наше заняття закінчується. До побачення!

